

менецьки(и) Крыштоф, князь Збаражски(и) (II, 32 зв.), Андры(и) Калебинъ, сынъ Кочовъ с Пикуло(в) (IV, 62 зв.).

Таким чином, аналіз антропонімічної системи пам'ятки дозволяє констатувати, що остаточних, усталених формул іменування особи в першій половині XVII століття ще не існувало, переважало двочленне називання — ім'я + прізвище особи. Трикомпонентна антропонімічна формула номінації людини саме започатковувалася, тому спостерігається така значна різноманітність конструкцій. Способи називання особи відображали яскраво виражений класовий підхід та нерівність у суспільстві жінки і чоловіка: селяни іменуються переважно дво- та однокомпонентними утвореннями, для їх ідентифікації зовсім не характерні три- та чотиричленні антропонімічні формули, а при найменуванні жінки завжди підкреслюється її залежність від батька або чоловіка.

1. Керста Р. Й. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. — К., 1984.

2. Пахомова С.М. Сербська антропонімія 14 століття в контексті становлення формул іменування (на матеріалі Дечанських грамот)// Ономастика та етимологія. Збірник наукових праць на честь І. М. Железняк. — К., 1997.

3. Михайлов В. Н. О статусе антропонимов в системе современного русского литературного языка // Русское языкознание. — К., 1981. — Вып. 2.

4. Суперанская А.В. Сулова А. В. Современные русские фамилии. — М., 1984.

С. О. Вербич

ТОПОНІМИ БОЙКІВЩИНИ В КОНСПЕКТІ І. ВАГИЛЕВИЧА (ЕТИМОЛОГІЧНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ)

Для етимологізування онімної лексики важливе значення має будь-яка лінгвальна й позамовна (наприклад, історична, етнографічна) інформація, яка допомагає з'ясувати мотивацію внутрішньої форми назви. Однак пріоритетними під час аналізу структурно-семантичних зв'язків у її основі є, безумовно, діалектні факти (так, зокрема діалектну лексику, внаслідок специфіки її функціонування, характеризує такий важливий фактор, як географічна локалізація, яку часто лишають поза увагою під час етимологіч-

ного аналізу онімів)[22: 49], оскільки той або інший онім має на-самперед свою ареальну характеристику. Разом з тим дослідникові, який ставить за мету визначити етимон, наприклад, топоніма, необхідно також враховувати можливість певної корекції структури назви відповідно до норм сучасної мови, що в багатьох випадках є наслідком видозміни первинної форми оніма. Тому особливу вагу для етимологічної інтерпретації мають, на нашу думку, ті поміна ргоргіа, що записані безпосередньо з вуст місцевого населення відповідного регіону.

Предметом нашого аналізу є топоніми, які зафіксував І.Вагилевич у різних районах Бойківщини [1: 121]. З цього приводу відзначимо, що бойківський діалект є своєрідним ядром карпатського діалектного масиву (пор. ще гуцульський, закарпатський, лемківський діалекти), яке зберегло найдавніші риси української мови на південному заході її території [11:18–19]. На думку М.Й.Онишкевича, лексичні, словотвірні, синтаксичні та фразеологічні особливості бойківських говірок можуть наблизити дослідників до розв’язання проблеми дописемного розселення слов’янських племен (очевидно, протоукраїнців. — С.В.) у районі Карпат [23: 114].

Отже, сподіваємося, що етимологічний аналіз топонімів *Брязка*, *Волоча*, *Стина*, *Чула* буде актуальним на перспективу саме з цього погляду.

Для гідроніма *Брязка* [1:121] — річка в межах України — спільнокореновими виступають лише топоніми Прикарпатського ареалу, що вказує на вузькорегіональну специфіку основи *Брыз-*. Пор., наприклад: р. *Брыза* (п. Сукелю л. Свічі п. Дністра; варіанти *Brzaza*, *Brzoza*; с. Козаківка Долинськ. р-ну Івано-Франківськ. обл.; 28: 22), пот. *Brzaza* й нп *Brzaza* в колишньому Долинському повіті Галичини та їх варіанти *Brzoza* там же [34, I: 396, 423], гора *Брыза(я)* (... до Брызюї; 13: 96). Порівняльний аналіз структури вказаних назв дозволяє говорити про первинну основу *Брыза* (>*Брызка*). На перший погляд виникає бажання зіставляти кореневу морфему *Брыз-* зі звуконаслідувальним дієсловом *брызнути* “вдарити” [24, 1: 73], *брызнути* “бризнати” [9, I: 46], що знаходить підтримку в псл. **brkzgnQti* (дериват від **brkzgati*; 7, 1: 24). Однак спроба пов’язати онімну основу *Брыз-* із апелятивом *брызнути* викликає за-

перечення, оскільки в похідних від дієслів із суф. — *nQti* іменах обов'язково лишається *-n-* твірної основи (унаслідок перерозкладу афіксального *-nQ-*) [2: 135]. З іншого погляду, для гідроніма *Брязка* можлива безафіксна дериваційна модель: *Брязка* < *брызкати* (пор. за аналогією **nasъra* < **nasъrati* ; 7, 23: 107-109): укр. *брызкати* “дзвеніти” [5, 1: 103]~ “вода дзвенить, дзюрчить”. Проте в такому випадку ми порушуємо принцип топонімної системи, складовою якої є назва *Брязка*, оскільки у зв'язку з дієсловом *брызкати* не можна пояснити не розширеної суфіксальним *-ка* топонімної основи *Бряза* (див. вище).

На нашу думку, географічні назви *Бряза*, *Брязка* мають спільний корінь *Брыз-*, етимон якого слід шукати в зовсім іншому лексичному гнізді. Так, укладачі “Етимологічного словника української мови” зазначають, що звукосполучення *брыз-* відповідно до повноголосного *бере-* нагадує фонетичну рису болгарської або румунської мови, наприклад: болг. *брыз* “перістий, з білою плямою на лобі або на хвості”, румун. *breaz* “білолобий” [8, I: 272]. Цей же корінь (у неповноголосному його варіанті) твірний для н. — луж. *baaza* “береза”, болг. *бреза*, схв. *бреза*, чес. *birza*, пол. *brzoza* “т.с.” [8, I: 201-203], українським відповідником для якого є *берез-* і, відповідно, *береза*. Однак етимон топонімів *Бряза*, *Брязка* не обов'язково пов'язаний із номеном *береза*. Тут можна вбачати також зв'язок із первісним значенням кореня *берез-/ брыз-* <і. — є. **bherBb-* “блищати, світлий”. Пор. з цього приводу укр. діал. *березуна* “кличка вівці” — мотиваційна ознака семантики основи назви “світла, біла” [7, I, 171], макед. *брез* “з білою плямою на лобі (про домашніх тварин)”, слн. *breza* “періста” <псл. **berz-* < **berb-* “білий, світлий”, що споріднене з псл. **berza* “береза” [3: 22].

Запропонована етимологія гідроніма *Брязка* знаходить підтримку в колі споріднених (щодо первинної семантики основи) як слов'янських, так і неслов'янських географічних назв: болг. *Брезето* — назви гори < *бреза* [14: 81], пол. р. *Brzoza* в бас. Одеру [32: 74] < *brzoza* “береза” [35, I: 221], лит. р. *Bür•a* < *bür•as* “береза” [36: 62] тощо. До сказаного слід додати також, що номен *береза* — один із найбільш частотних у гідронімах, пов'язаних із назвами листяних дерев [21: 21].

Топонім *Волоча* зафіксовано без чіткого зв'язку з тим або іншим

географічним об'єктом. Назва цікава насамперед із погляду словотвору та фонетичних процесів у структурі слова. Очевидним є походження топоніма від кореня *волок-*, що вичленовується як у дієслівній, так і в іменній лексиці. Однак важко стверджувати, яка саме словотвірна модель цієї назви — віддієслівний іменник чи дериват від іменникової основи.

Топоніми на *Волок-/Волоч-* широко засвідчені в Україні та поза її межами, що вказує на спільнослов'янський ареал основи **volk-*, продуктивної насамперед у сфері апелятивної лексики. Серед споріднених назв можна назвати гідроніми: укр. рр. *Волок* — бас. Пд. Бугу й Дніпра, *Волока* — бас. Пд. Бугу й Дніпра; *Волочанка* (п. Черемошу п.Пруту л.Дунаю; нп Вашківці і Брусниця Кіцманськ. р-ну Чернівецьк. обл.; варіанти *Волочина*, *Волочана*; Ю.О.Карпенко пояснює цей гідронім як вторинний до назви нп *Волока*) [12: 113], пот. *Волочик* — бас. Дністра (Тернопільськ. обл.; варіант *Волочек*) [28: 119-120]; рос. рр. *Волока* — колишня Калузька губ., *Волочек* — колишня Пермська губ. [38, I: 357]; болг. *Влачищата* — назва урвища < *влачище* “схил, по якому волочать дерева” [15: 106], р. *Vilktmnis* у Литві (< лит. *vielkti* “тягнути, волочити”) [36: 384] тощо. Виходячи з наведеного онімного матеріалу, видно, що окремі назви мотивовані апелятивом *волок*, інші — *волокти*. Стосовно ж аналізованого *Волоча*, то структура назви, найімовірніше, відбиває безафіксний спосіб словотворення (усічення дієслівної основи): *Волоча* < *волоча* < *волочити* (<псл. **voluiti*) [29, I: 345], хоч, можливо, і результат приєднання суф. — *j-* до незв'язаної іменної основи *волок / волока* — **volkja*.

Мотивацію семантики онімної основи *Волоч-* допомагають з'ясувати українські апелятиви (серед яких і географічні терміни) *волок* “вид рибальської сіті, мотузок, яким притягають копиці сіна або колоди; сволок; місце зближення судноплавних річок, де суходолом перетягали човни від однієї річка до другої”, *волока* “зав'язка до постолів”, “площа землі від 8 до 40 десятин”, “вузька смужка землі”, *волоки* “ремінці до постолів”, *волочини* “залишки бур'яну в бороні”, *волочка* “боронування”, *зволоч* “спуск з гори”, *поволока* “рибальська сіть”, *уволока* “міра поля в 20 або 40 гектарів”, сюди ж діал. (бойк.) *заволока* “зайда, волоцюга” [24, I: 264], поліськ. *волока* “вузька смуга орної землі” [17: 39], *переволока* “ни-

зовина, по якій тече вода, що з'єднує дві річки" [30: 159], які пов'язані з псл. **velkti* "волочити, тягати" [8, I: 120]. Пор. ще серб. *Влача* — прізвище, *влача* "борона" [26, 2: 717], болг. *влачище* (див. вище), чес. *wlauak* "такий, що волочить"[33, 5: 717] тощо.

Таким чином, стрижневими семами в колі лексики гнізда псл. **volk-/ *volu-* є "волочити, тягти", "місце, де щось волочать, тягнуть", "предмет, яким заволочують". Стосовно топоніма *Волоча*, то мотиваційною для первинної семантики його основи могла бути ознака "місце, де щось волочать, тягнуть", наприклад, стовбури дерев після їх заготівлі з метою транспортування до визначеного пункту, що є дуже частим явищем у Карпатському регіоні [19: 33–34].

Існує окрема група власних назв, які часто привертають увагу дослідників, але не мають остаточної етимології. Це зумовлено, очевидно, діалектними фонетичними процесами в структурі сучасного слова порівняно з його первинною формою. Відповідно, такі оніми час від часу знову стають предметом наукового аналізу. До зазначеної групи назв можна віднести також топонім *Стина*, мікротопонім *Стина* — назва гірського пасовища та лісу (с. Хітар Стрийськ. р-ну Львівськ. обл.) [25]. На думку Я.Рудницького, ця географічна назва пов'язана з румунським апелятивом *stina* "місце, де стоять вівці — кошара"[27: 268]. Запропонована версія цілком імовірна, оскільки романський мовний елемент непоодинокий у Карпатах в цілому й Прикарпатті зокрема, зважаючи на етапи "волоської колонізації" Карпат [4: 39–46]. Якщо припускати, що онім *Стина* походить від румунського *stina*, то тут слід вбачати адаптацію вказаного *stina* до особливостей місцевого мовлення (пор. ще бойк. *сигла* < румун. *sihla*) [24, 2: 213]. У зворотному випадку вихідним варіантом топоніма був би *Стіна*, який можна було б пов'язувати також із географічним терміном *стіна* "стрімкий берег річки" [30: 120], місцеве *стінка* "хмиз" [24, 2: 253] < *стіна* (очевидно, про ліс, який стоїть стіною. — С.В.). Однак назву *Стина* не слід вважати вторинною до *Стіна*, оскільки місцевий апелятивний матеріал не підтверджує вимову наголошеного й ненаголошеного *i* як *u*. Пор. ще споріднені за формою *Стин*-карпатські гідроніми *Стинка* (бас. Тиси л. Дунаю; Закарпатськ. обл.), *Стинавка* (бас. Стрия п. Дністра Львівськ. обл.), *Стинянець*

(с. Розтока Воловецьк. р-ну Закарпатськ. обл.) [28: 530] й окремо *Стінка* — бас. Сів. Дінця [28: 530].

З іншого боку, етимологію топоніма *Стина* та споріднених із ним назв можна з'ясовувати в колі лексики гнізда псл. **tkti*, як це пропонує робити В.П.Шульгач [31: 187]. У цьому випадку аналізована *Стина* < **стина* — результат усічення дієслівної основи *стинати* (пор. місцеве бойк. *стинати* “різати”) [24, 2: 253].

Гідронім *Чула* — назва річки, враховуючи доступні ономастичні джерела, знаходимо лише в Прикарпатті, що спонукає шукати шляхи його етимологізування насамперед у колі місцевого мовного матеріалу. Слід відзначити також, що споріднені з назвою *Чула* оніми, наскільки це вдалося простежити, відсутні. Отже, головну увагу необхідно спрямувати на пошуки етимона гідроніма *Чула* в системі спільнокореневої апелятивної лексики. З цього приводу актуальними є спостереження Л.В.Куркіної, яка відзначає, що основу **uul-* широко відбивають саме карпатоукраїнські говори. Однак дослідниця ілюструє цю думку лише слн. *uula* “розколотий пеньок”, слц. *uula* “коза, вівця” [16: 60–61]. До вказаних лексем слід додати ще й похідні від основи **uul-* семантично споріднені українські апелятиви, засвідчені в уже згаданих карпатських діалектах української мови, наприклад: бойк. *чулий* “безрогий (про корів)”, “безрогий і безвухий (про овець) [24, 2: 377], гуцул. *чулити* “затесувати край зрізаного дерева” [6: 214]. Пор. також болг. *чул* “з обрізаним вухом, безрогий; курносий”. схв. *uula* “з обрізаними вухами”, слн. *uula* “колода”, слц. *uula* “безвуха вівця”. Наведені лексичні факти дозволяють відновлювати праформу [7, 4: 132].

У контексті сказаного слушно вбачати семантичний зв'язок основи **uul-* із **kul-*, на що вказує Л.В. Куркіна, аргументуючи це слн. *kulj*, *kulja* “корова з кривими рогами або без рогів”, чес. діал. *kulka* “курка без хвоста”. Відповідно, є всі підстави для того, щоб розглядати зазначені **uul-/ *kul-* в одному етимологічному гнізді і. — є. **keu-/ *kou-* “гнути, згинати” [16: 61] на основі якісного аблауту *-eu/-ou*.

На нашу думку, також як імовірний шлях щодо етимології вказаного **uula* можна припускати його вторинність відповідно до базового **lyula*, що певною мірою підтверджує діал. (бойк.) *чулитися* “шулитися” [24, 2: 377]. Звідси мотивацію внутрішньої фор-

ми відновленого **uula* з'ясовуємо на основі і. — є. **sqVu-*“різати, стригти, шкребти, дряпати” [37, II: 552], що й засвідчують наведені апелятиви на **uul-*. Таке припущення знаходить підтримку з урахуванням діал. (бойк.) *шутий* з ідентичною семантикою як у *чулий* (див. вище). Підстави для зв'язку **uula/ *uula* дають також факти діалектної апофонії звуків *шч* (орфографічне *щ*) із *ш* і *ч*. При цьому слова, що відбивають це явище, мають ідентичне значення. Пор., наприклад, бойк. *щабрик* “чебрець” і *чабрик* “т.с.” [24, 2: 392], діал. *щолопок* “вершина гори” й *чолопок* “т.с.” [20: 253-254].

Таким чином, враховуючи однакове базове значення архетипів **uula*, **uula* “щось викривлене; обрізане” (викривлене в процесі дії різати, збивати. — С.В.), можна припускати, що гідронім *Чула* міг початково позначати не лише водний, але й орографічний об'єкт, наприклад, гору без вершини.

У басейні Середнього Дністра відзначено гідронім *Чута* (л.Лімниці й Дністра; нп Липовиця, Ясень, Перегінське Рожнятівськ. р-ну Івано-Франківськ.обл.; там же ліс *Чута* [28: 525], який, на нашу думку, можна етимологічно пов'язувати з *Чула*. Назву *Чута* зафіксовано також у бас. Тясмину (похідні *Велика Чута* й *Мала Чута*). У колі гідронімів з основою *Чут-* можна, очевидно, й розглядати назву р. *Чутувата* (л. рук. Дніпра Черкаськ. обл., вона ж *Чутовата*). Вказані гідроніми були предметом уваги багатьох дослідників. Так, Я.Рудницький і О.М.Трубаčov прикарпатську *Чуту* пов'язують з однойменним оронімом, семантику якого, відповідно, мотивують румунським *ciuta* “олень” [27: 75].

Гідронім *Чута*, що в бас. Тясмину, етимологізували І.М.Железняк і В.В.Лучик. На думку І.М.Железняк, назва *Чута* перенесена в бас. Тясмину з Карпат (однак дослідниця не з'ясовує етимологію гідроніма) [10:95]. В.В.Лучик не заперечує праслов'янської генези гідроніма *Чута*, але пропонує розглядати його в гнізді лексики псл. **uuti* з полісемантикою “відчувати, помічати, пізнавати; чути, слухати, стерегти, охороняти” < і. — є. **keu-i-*, **keuio-* “чути, почути” [18: 16], маючи на увазі, очевидно, псл. **uutъ* “звук”: рос. діал. *чуть* “голос, звук” [7, 4: 136].

На нашу думку, гідронім *Чута* слід етимологізувати на основі базового псл. **uut-*, первинне значення якого відновлюємо в гнізді

і. — є. *kǫi: *kou-; *keu- “бити, розбивати”, “гнути, згинати” [37, I: 330, 370] як варіантному до *sqVu- “різати, стригти, шкребти, дряпати” [37, II: 552]. На жаль, споріднених лексем у досліджуваному й інших регіонах України та поза її межами не засвідчено (враховуємо доступний матеріал) за винятком укр. *чутка* “шишка ялини” [5, 4: 479] < *чута+ка*. Однак структура гідроніма *Чута* ідентична структурі гідроніма *Чула*. І якщо погоджуватися із запропонованою версією пояснення назви *Чута*, то можна припускати для неї існування певного апелятивного відповідника *uuta, мотивацію семантики якого з’ясуємо в уже згаданому і. — є. *kǫi-: *kou-: *keu- “бити, розбивати”, “гнути, згинати”, розширеного детермінативом -t. Звідси *uuta — “”щось викривлене, обрізане”>”об’єкт, що має таку форму”.

Етимологічні спостереження над топонімами *Брязка*, *Волоча*, *Стина*, *Чула* й *Чута* підтвердили автохтонне походження більшості з цих назв, про що свідчать архетипи *berza, *volua, *uula, *uuta. Для топоніма *Стина* можлива як слов’янська, так східнороманська генеза.

1. Вагилевич І. Бойки русько-слов’янський народ у Галичині // Жовтень. — 1978. — №12.

2. Варбот Ж.Ж. Древнерусское именное словообразование. — М., 1968.

3. Вендина Т.И. Гидронимы фитонимического и зоонимического происхождения // Топонимика. — М., 1971. — Вып. 5.

4. Галас К.Й., Лизанець П.М. До питання про валаську колонізацію //XIX наукова конференція Ужгородського університету: Тези. Серія мовознавча. — Ужгород, 1965; Удлер Р.Я. Значение восточнороманского языкового элемента в “Общекарпатском диалектологическом атласе //Общекарпатский диалектологический атлас. — Кишинев, 1976.

5. Словарь української мови / Упоряд. з дод. влас. мат. Б.Д.Грінченко. — К., 1907-1908. — Т.1-4.

6. Гуцульські говірки: Короткий словник /Відповідальний ред. Я.Закревська. — Львів, 1997.

7. Этимологический словарь славянских языков: Праславянский лексический фонд /Под ред. О.Н.Трубачева. — М., 1974-2001. — Вып. 1-28.

8. Етимологічний словник української мови: У 7 т./ За ред. О.С.Мельничука. — К.,1982-1989. — Т.1-3.

9. Желехівський С., Недільський С. Малорусско-німецький словар. — Львів, 1886. — Т.1-11.

10. Железняк І.М. Гідронімикон північного порубіжжя степової України (бас. Тясмина)// Питання ономастики Південної України. — К.,1974.

11. Жилко Ф.Т. Формирование карпатских диалектных ареалов украинского языка // Симпозиум по проблемам карпатского языкознания: Тезисы. — М., 1973.
12. Карпенко Ю.О. Топонімія Буковини. — К., 1973.
13. Кобилянська О. Некультурна // Людина: Повісті та оповідання. — К., 2000.
14. Ковачев Н.П. Местните названия в Габровско. — София, 1965.
15. Ковачев Н.П. Топонимията на Троянско. — София, 1969.
16. Куркина Л.В. К реконструкции этимологических связей основ с дифтонгом на -и // Этимология. 1971. — М., 1973.
17. Лисенко П.С. Словник поліських говірок. — К., 1974.
18. Лучик В.В. Автохтонні гідроніми Середнього Дніпро-Бузького межириччя. — Кіровоград, 1996.
19. Манивчук В.В. Лексика лесных промыслов Карпат как источник изучения межъязыковых контактов // Симпозиум по проблемам карпатского языкознания: Тезисы. — М., 1973; Сабадош І. Лексика лісосплаву українських говорів району Карпат // Мовознавство. — 1974. — №3.
20. Марусенко Т.А. Материалы к словарю украинских географических апеллятивов (названия рельефов) // Полесье: Лингвистика. Археология. Топонимика. — М., 1968.
21. Мельничук О.С. Принципи укладання етимологічного словника української мови // Мовознавство. — 1967. — №2.
22. Мызников С.А. Ареальный анализ диалектного слова и некоторые аспекты этимологических исследований // Русская диалектная этимология: Тезисы докл. и сообщ. — Екатеринбург, 1999.
23. Онишкевич М.Й. Про складання словника бойківського діалекту // Праці Х республіканської діалектологічної наради. — К., 1961.
24. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х Ч. — К., 1984.
25. Ономастичний архів Інституту української мови НАН України.
26. Речник српскохрватског књижевног и народног језика. — Београд, 1959-1989. — Књ. 1-14.
27. Рудницький Я. Географічні назви Бойківщини (2-ге вид.). — Вінніпег, 1962.
28. Словник гідронімів України / Ред. кол. А.П. Корепанова, І.М. Железняк, О.С. Стрижак. — К., 1979.
29. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. — М., 1964–1973. — Т. I-IV.
30. Черепанова Е.А. Народная географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья. — Сумы, 1984.
31. Шульгач В.П. Праслов'янський гідронімний фонд (Фрагмент реконструкції). — К., 1998.
32. Hydronimia Odry: Wykaz nazw w ukiadzie hydrograficznym/ Pod red. H. Borka. — Opole, 1983.
33. Jungmann J. Slovník jiesko-nmnecky. — Praha, 1835-1839.
34. Siownik geograficzny Krylestwa polskiego i innych krajyw siowiacskich. — Warszawa, 1880-1895. — Т. I-XV.

35. Słownik języka polskiego / Pod red. J.Kariowicza, A.Kryckiego, W.Niedzwiedźkiego. — Warszawa, 1900-1927. — T.I-VIII.

36. Vanagas A. Lietuvių hidronimų etimologinis •odinas. — Vilnius, 1981.

37. Walde A. Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen. — Berlin-Leipzig, 1927-1930. — Bd I-II.

38. Wörterbuch der russischen Gewässernamen /Begr. von M.Vasmer. — Berlin-Wiesbaden, 1961-1964. — Bd I-III.

Т. Ю. Ковалевська

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ОНІМНИХ АСОЦІАТИВ

Онімна кодифікація асоціатів рекламного сприйняття дає підстави не лише для екстралінгвальних узагальнень щодо актуальних референтних позицій, а й унаочнює характерні мовні конектори, які, виконуючи насамперед ідентифікуючу функцію, окреслюють напрямки потенційних семантичних кореляцій між частотними рекламними номенами та їх декодувальними перспективами. Якщо відповідні апелювати ілюструють певною мірою дифузване сприйняття, то наявність онімних асоціатів фіксує усталене у свідомості носія мови зчеплення стимульного індикатора з конкретним елементом позамовної дійсності (пор.: **найсмачніший** — шоколад, печиво, торт та **найсмачніший** — шоколад “Корона”, печиво “Дніпро”, торт “Світоч”; **пий** — чай, пиво, сік, каву та **пий** — “Живчик”, пиво “Оболонь”, пиво “Славутич”, сік “Галичина”, “Майський чай”, чай “Монарх”, чай “Орлов” або **кращий** — за всіх, друг, зошит, ефект, автобус, актор та **кращий** —Клічко, клуб “Динамо”, “Тайд” і т.і.), що засвідчують матеріали “Асоціативного словника української рекламної лексики” [див.1]. Відзначена нами актуальність онімних реакцій у рекламному мовленні [2], зумовлена розмаїттям їх семантичного спектру та психолінгвістичною специфікою, акцентує на необхідності детальнішої класифікації відповідних елементів.

Сучасні дослідники, спираючись на доробок Дж.Діза, О.Залевської, О.Леонтєва, Н.Уфімцевої, О.Шахнаровича та ін., вичленовують синтагматичні, парадигматичні, тематичні, фонетичні, номінаторно-операторні, граматичні, ремінісцентні та персональні різновиди асоціативних реакцій [3:169-171]. Р.М.Фрумкі-